

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Marția, Joia și Sâmbătă.

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 7 d., 6 luni 5 d. 50 cr., 3 luni 1 d. 75 cr.
Pentru marșurile pe an 8 d., 6 luni 4 d., 3 luni 2 d.
Pentru strălăutate pe an 12 d., 6 luni 6 d., 3 luni 3 d.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografică arhidieceană Sibiu, strada Măcelariilor 47.
Correspondențele sînt a se adresa la:
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelariilor Nr. 43.
Epistole nefrancate se refuză. — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori 16 cr. rîndul cu litere garonduz — și timbru de 30 cr. pentru
la care publicare.

Românii din Ungaria.

III.

Mult trebuie ca și-au bătut capul șovinistii cari voiesc se escludă naționalitățile nemaghiare din Ungaria dela dreptul de a exista. Cu datele statistice au vădut dela 1869 că nu vor scoate-o la cale, căci pe lângă toate meșteșugurile trebuia se vadă, că o preponderanță numerică a naționalității maghiare în mesură covârșitoare e preste puțină.

Au căutat deci scăparea la alt mijloc care li se părea a fi mai priincios. Și-au gândit, se vede, să pună pe naționalitățile mai însemnate pe un teren dependent dela grația naționalității domnitoare. Spre sfârșitul acesta Românii au trebuit să fie scoși din continuitatea locuiri lor pe teritoriul cel ocupă și să i readucă prin seculul al 13 și 14 ca servitori, ca păstori nomazi, ca parasiți pe lângă singurii autochtoni maghiari, dândule numai drept de existență problematică și atârătoare de bunăvoința domnilor situațiuni. Într'aceasta au creșut și cred șovinistii, că au aflat titlul de ai trata cum se vor îndura domniile lor, și cui nu' place — meargă, cum țieca di Tisza mai anii trecuți, la Bucuresci.

Spre a da ipoteze de dnoere și întoarce a Românilor un lustru de temeinicie, scriitorul Hunfalvy *) a luat în opul seu „Etnografia Ungariei” asuprăși sarcina a „dovedi” cu „istoria în mână”, că de Români, pe timpul când s'au aședat Maghiarii în părțile locuite de denșii, nici pomeneire n'au fost.

O nedumerire îl cuprindoe însă pe autorul ipotezei împrumutate dela un antecesor al seu, Roessler, când vede că se cum încercă cu ipoteza adoptată. Căci când este silit se spună că Românii asupriți în seculul al 15-lea în libertățile lor date de „regii sânti” ai Ungariei, cearcă se ese din încercă-

*) Hundsdoerfer.

tură cu o exclamațiune, din care transpiră necasal omului încurcat, dicend: „Partea aceasta a istoriei este încă acoperită de întunerece multe!”

Percurgend cine-va numai fugitiv opul dlui Hunfalvy pe care are a se inteiea o teorie de drept public, după cum îl potesc o seamă de Maghiari, trebuie se constate că în acel op în toate părțile sale sînt depuse multe întunerece, ca nise adevărate fotografii ale întunecilor de care autorul a fost umbrat când l'a scris.

De aceea noi nu ne-am indoit și nu ne putem îndoi în credința că mai numai în sentența citată a dlui Hunfalvy este tot adevărul cât se poate afla în cartea sa.

Și e lucru firesc ca așa să fie. Când luna se pune între soare și pământ și oprind lumina soarelui pune pământul în umbra ei, lumea țiece că soarele e întunecat. Soarele însă, este sciut, că și atunci tot soare remâne. Când nisuița dlui Hunfalvy de a plăcea șovinismului naționalității sale adoptate și pentru prețul acestei plăceri dă o ipoteză plăcută, ca temeiul a o teorie și mai plăcută pentru un drept public în defavorul unei sau altei naționalități sau a tuturor naționalităților nemaghiare, — când, dicem, nisuița aceasta se pune între adevărul istoric și între densus, atunci are drept se exclame că istoria e întunecată, cu toate că adevărul istoric tot atât este de puțin întunecat ca și soarele când luna se pune între soare și pământ.

Roessler a pășit cu ipoteza istorică reprodușă de Hunfalvy pentru că a avut n scop, care nici Hunfalvy nici aplaudatorii lui sau nu l'inteleg, sau nu vor se l'intelegă. Roessler de bună seamă va fi cugetat se surpe continuitatea unei poporațiuni de preste 10 milioane la gurile Dunărei, ca se încurageze pe Maghiari la lupta de sterpire a Românilor. El va fi cugetat că Maghiarii și Românii se vor măcina în lupta aceasta unii pe

alții și acei cari vor remâne în urma vigorosității lor din această luptă de măcinare se n'abia dreptul de autochtonie. Consecențele merg departe și ele își premit murmurul ca tunetul din departare. Șovinistii maghiari n'au nici ochi nici simțire pentru așa ceva. Ei îmbatăți de succese efemere, s'au pus ca prin renegații lor de astăzi se lucre la ruinarea de mîne a statului lor. Ei nu vîd că un stat poliglot în tre dose colousri de rase ar asigura și existența lor pe veacuri înainte, pe când un stat absorbitore de naționalități, trebuie se provoace resensul și lupta distrugătoare, care togmai pentru ei este în prima linie periculoasă.

„Etnografia Ungariei” susține că Maghiarii au găsit ținuturile Tisei și Transilvaniei fără stapân și de aceea mai mult le au ocupat de cât le au cucerit. Că Rutenii și ceilalți Slavi afară de Moravi și Sloveni, în părțile apusene a le Ungariei și Români au venit mai târziu în părțile ocupate de Maghiari.

Aici este dar puterea ipotezei maghiare și de aici au se urmeze și întunerecele care nedumeresc pe susținătorul ipotezei.

Într'un articol de diariu nu putem sta se debatet toate amennutele unui op de 378 de pagine, octav mare, tipărit mărunt (garmond). Punem înse numai două întrebarea: pe ce se basează ipoteza aceasta? Răspuns: Pe nescința sau tăcerea unui istoric „născut în purpur” (Constantin porfirogenita). Acesta nu pomenește de altă putere cu care se se fie luptat Maghiarii, de unde dl Hunfalvy deduce că în părțile resăritene, dacă nu se face pomeneire de nimenea cu cine se se fie luptat Maghiarii la aședarea lor în Ungaria și Transilvania de astăzi, nici nu existat nimenea.

Ținuturile dela Tisa în coace au fost dar pustietăți și cu toate aceste Maghiarii s'au îmbulțit preste bieții Moravi și Sloveni în părțile panonice și au așteptat cu locurile „pustii” pe

Români, Ruteni, Sërbi, Sași, și așa mai departe, ca să le dea lor. După astfelu de afirmațiuni s'ar vedă că Maghiarii au plecat dela Tangat sau Irtiș din Siberia cu gândul generos se țină, și încă locul cel mai bun din țările ce aveau se le ouce de ambe părțile Dunărei de mijloc, pentru Români cari pe atunci încă nu se hoteriseră se plece din țeara urezului, stafidilor și olivelor spre a se aședa în pădurile Carpaților și pe șeurile din giurul acestora.

Se vede că pe atunci nu era dl Tisza în fruntea puterii, ear de altă parte ca dl Tisza n'are puterea celor de atunci, căci de sigur Români ar fi dincolo de Bosfor și de Dardanele, dacă nu tocmai în țeara făgăduinții, în Palestina.

Este ciudat lucru cum croniciarii cei mai vechi ai Maghiarilor sciue se istorisească despre Români organizați în principate sau ducate încă la vonirea Maghiarilor în părțile aceste, pe când după „istoricii” moderni nicipior de Român n'a fost. Este de mirat cum istorici ca Gibbon și Mommsen au putut rătați și lăsa pe Români se locuească dela Traian în coace până în zilele noastre. Dar și mai minunat lucru este, că nise „păstori”, cari s'au „străcutat” pe „furiș” și pe „ne-simțite” după sute de ani dela aședarea Maghiarilor „când nici pomeneire nu mai era de Romanii cei vechi”, au avut de bună seamă miros așa de ager încât au ocupat togmai aceleși teritorii pe care îl avuseră Români; că acești venetici nu au fost absorbiți de naționalitatea care se stabilise deja aci cu seculi înainte, ci ei, „veneticii”, într'un timp relativ foarte scurt, abia de o sută de ani, după cum admite și dl Hunfalvy, ba și mai curând, au absorbit și Cumani și Bisenii și Slavi, până și pe „Maghiarii din comitatul Hunedoarei”, ba desvoalt atata putere încât pela început s'atei a 14 (1303) se găsesc în Maramureș un duce anume Nicolae e fiul comitelui Ugocci și Mara-

FOIȚA.

Congresul literar internațional din Roma.

Ședința de Inaugurare.

Luni la 10 Mai, precum am anunțat deja, a avut loc ședința de inaugurare, la capitoliu, a congresului literar internațional.

Fotoliul presidențial era ocupat de comandorul Paolo Ferrari. La dreapta celebrului autor dramatic se afla ducele Leopold Torlonia, sindicul interimar al Romei și la stânga sa, dl. Louis Ulbach, presidentul comitetului executiv al Asociațiunei pentru sesiunea 1881—82.

D. Ferrari a ținut discursul de deschidere prin care ură bună sosire congresiștilor; acest discurs a fost foarte vin aplaudat. Aceiași succes avu scurta alcuțenie a ducelui Torlonia, care a avut nemerita idee de a trimite o simpatică depeșă poetului Victor Hugo, presidentul de onoare al

Asociațiunii literare internaționale.

Reprezentanții diferitelor națiuni (Anglia, Germania, Ispania, România, Polonia, America de sud etc.) au ținut de asemenea câte un discurs.

Cel mai mare succes în această primă ședință a congresului l'a avut discursul dlui Louis Ulbach.

Acest nume este cunoscut Românilor de aceea credem nemerit a publica în exte nso acest discurs.

D. Louis Ulbach cu o voce mișcată, dar foarte clară și distinctă, s'a exprimat în modul următor:

Domnilor și Doamnelor! Multă-mesc ilustrului nostru president, d. Comandor Ferrari, pentru primirea personală ce a făcut Asociațiunei literare internaționale și pentru ospitalitatea grandioasă ce ne oferă, în numele Romei și a Italiei.

Scriitorul eminent, autorului dramatic aduc omagiu cordial al scriitorilor tuturor naționalităților, mândrii de a fi primii la Capitoliu de un confrate care merită a fi încoronat.

Multă-mesc încă într'ensul delegatului guvernului italian, care s'a grăbit a favoriza opera noastră, a face posibilă și lesnicioasă această întâlnire a tuturor literaturilor în eterna Capitală a spiritelor.

Unul din membrii cei mai venerați de comitetul nostru de onoare, unul din bărbații care, prin sciința și caracterul lor, onorează atât pe Roma cât și pe Italia, d. Senator Comite-le Mamiani are drept la partea cea mai mare din recunoștința noastră. Obligațiunile imperioase ale unei vieți consacrate binelui public nu privează de prezența sa. Dar, înlocuind dl. Ferrari ni l'reamintesc și s'ar ofensa de l'am uita.

Multă-mesc în fine municipalității romane a cărei simplă bună voință ar fi fost deja o marinimia, municipalității care nu avea de cât se ne primească în mijlocul atator capi de opere, și care adoaie la tesaurile artei, istoriei, naturei, tesaurul unei simpatii pe care am venit să o găsim.

Da, domnilor, alegând Roma, pentru a ținea al cincilea al nostru con-

gres, după Paris, Londra, Lisabona Viena, scopul nostru a fost de a face să debordeze de mai sus aceste efusiuni intelectuale care pregătesc altele.

Devoțiunile artistice, marile aspirațiuni literare care pe ori ce călător îl satisfac, întrând în Roma, sunt unul din pretextele și nu unica ambițiune a călătoriei noastre.

Nu venim se salutăm, în acest maritimism museen, acea venerațiune transmisă din secol în secol, aceea pietate filială relevată dela primele manifestări ale gândirii și care ne este comună tuturor.

Venim se salutăm mai cu samă în Roma noua vieșă care fermentă pe aceste ruine animate, liberata care pîrduce toate domeniurile spiritului.

Ne am diș că un popor care și-și reintinerese destinele sale are bine faceri de aură, ale cărei tote între-prinderile generoase trebuie se profite.

Eată pentru ce am venit atât de departe; eată pentru ce îndrănesc se vorbesec.

În adevăr, ruinele voastre celebre, dacă nu ași vedea de cât pe dinsele,

mureșului, și țeara e plină de capi-tani de districte mai mici, poporul rustic se aventase la o stare aproape independentă, plătind unele dări neînsemnate.

Comparând astfel faptele cum le înfățișează dl Hunfalvy și cei ce în isonli, adică suveraniști de o parte și cu faptele cum le arată documentele istorice de altă parte, nu putem ajunge decât la bizara concluziune că Maghiarii, îndată ce s'au așezat în Ungaria au scris diplome pentru Români pe cari i așteptau se vină și lucrul cel dintâiu când au sosit a fost că Românii au și primit, care posturi de duci, care de comiși, care de capi-tani de districte, Knezi etc. etc.

Dacă se face istorie trecând preste fapte și preste rezultatele faptelor, se înțelege că trebuie să se întunece nu istoria cea adevărată, ci cea făcută pentru scopuri de partidă.

Departate de noi de a ignora diligența în studiul dlui Hunfalvy spre a glorifica naționalitatea maghiară. Din contră, noi credem că dacă dl Hunfalvy ar fi vrut, ar fi putut scrie un op care se face senzațiune în literatura Europei. Când cineva înseamnă se condamnă *d'a capo*, de a produce întunecări istorice, este lucru firesc că trebuie să se sucească, se dregă, să ignoreze chiar lucrurile care i stau în calea țintei sale și atunci opul devine o făcături mai slabă de cât un cântec de adormit copii.

Pe noi Românii înseamnă nu ne va îmbătă nimenea cu apă rece.

Când sântem siliți a ne da samă de antecedentele noastre, înainte de toate ne vine a trage la îndoială fabula cea atât de cu predilecțiune esplotată de „amicii” noștri despre evacuarea sau părăsirea Daciei sub împăratul Aurelian.

Repetăm încă odată că nu putem ca într'un articol să facem recensiuu istoric, înseamnă vedând cât pond se pune pe fabula aceasta, și nu din interes științific, ci politic, vom pune unele date cari nu pot fi trase la îndoială și de care, cei ce fac politica cu istoria, se feresc sau le „întunecă”. Aceasta o facem ca băț cu atâta se întimpinăm neadevărurile ce au devenit contagioase.

Dacia, se dice de mulți, că au părăsit-o Românii la 272 trecând, cu cățel și purcel, Dunărea. Anumit pentru ce, nu se spune, fără se dice în genere: că Dacia nu se mai putea ține din cauza invasiunilor gotice. Cetim înseamnă că în același timp izbucnise o revoluțiune în Asia. Aurelian dar au luat legiuni din Dacia și a plecat cu ele în protiva Partilor. Dacă pe atunci Goții erau atât de periculoși, Aurelian nu putea lua trupe din Dacia, ci ar fi

apărat-o până ar fi învins sau ar fi fost învins. Se vede înseamnă că în timpul acela nu era mare pericol din partea aceea. După rău-obiiceii trupelor romane, Aurelian n'a ajuns nici se treacă în Asia, pentru că lui ucis „*ἐν τῷ κεντρῷ ἰσθμῶν*” (Sincellus, Zonara). Ce s'a făcut cu legiunile nu se spune, înseamnă la 276 Marcu Claudiu Tacit le ia eară din Dacia ca să le ducă contra Scythilor în Asia (Katonă în Synopsi chroniconum). La 279 împăratul Probu (după Zosimus) așijderea în Dacia, se află în fața Getilor și Bastarnilor care ocupase o parte din Dacia nordostică. Marcu Aurel Caru bate dincolo de Dniștru la 282 pe Sarmatii. Constantin cel Mare bate (332) pe Goți pe teritoriul sarmatic (Paulus Diaconus). Împăratul Valente a trecut Dunărea (Aminianus Marcellinus) ca se pedepsească pe Goții cari neliniceau pe Romani din stânga Dunărei. Influența romană înceată cu totul numai cu moartea împăratului Mauriciu la începutul sutei a 7. Ce dară să fie înduplecat pe toți Romani se fugă din Dacia cu aproape patru seculi înainte?

Istoricii de speculă caută se împună mulțimei cu nume pompose de popoare barbare, cu regi și trebi, pe când barbarii erau nise călători crudi în mase și căutau de o parte să scape de a cei ce împingean dela spate și de alta parte să trăiască ușor dela alții. Cuvântul „hoți” în limba română a ramas dela „Goți”, căror le plăcea de minune a pune mâna pe cei le vedă ochii. Thierry, istoric și membru al academiilor franceze, spune că barbarii le convenia a nu alege pe locuitorii țerilor pe unde treceau. Lucru natural. Oamenii căror nu le plăcea se lucre, ci se trăiască din prăști, le convenia se aibă pe cine se pedepze. Și cumcă cu vâla lor nu era tomăzi așa mare lucru, se vede că barbarii puneau mai puțin preț pe ei de cât pun numiții istoricii de astăzi. Un prefect roman în Gallia (Aëtius) a intruit pe toate „maiestățile” barbare ale Goților apuseni, Francilor și Saxonilor sub conducerea sa spre a combate banda cea mai înfricoșată de pe timpurile acele, pe alții „maiestăți,” a lui Attila.

Așa dar într'un timp când prădătorii se împingean unii pe alții ca se ajungă la bogățiile imperației romane, de ce se fie fugit Romani din Dacia? Barbarii și așa se preumblau pe unde puteau numai străbate și prin peninsula balcanică, prin Italia, Galia și Spania. Ear mai nainte, până puterea legiunilor tot mai era în stare să i apere, la ce se fie trecut toată populațiunea Daciei în Mezia? Aceasta e așa de absurd, pentru că Mezia avea locuitorii săi și era și cu mult mai

mică de cât Dacia și pe lângă toate aceste tot așa de necușată de invanșii. A pretinde așa dară dela cineva să se creadă invențiuni istorice de le inventează tendențioși politici este a pretinde să credem și în povestea despre Secuiv, că adică ar fi pretins dela un zugrav ca pe o scânduriță cât palma să i zugrăvească pe Christos în mărime firească.

(Va urma.)

Revista politică.

Sibiu, în 21 Maiu.

Noi am fost până acum mai mult contemplatori ai mișcărilor nemțesci și ungurești pentru și în contra „Schulvereinului”, cu toate că în mișcările aceste este multă materie instructivă. Mișcările aceste încă nu s'au așezat și acum cetim despre o mișcare nouă provocată de „Moravska Orlice” din Brin, care, se dice, că ar fi foia ministrului cislaitan Dr. Praxak. Foia cehică din Moravia începe acțiunea propunând Slovacilor din nordul Ungariei a primi limba scrisă a Cechilor. Prin aceasta naționalitatea cehică ar cresce la respectabila cifră de 7 milioane. Spre executarea acestui plan citata foie propune a se trimite profesori și studenți cehici în Ungaria de nord, cari să propage ideea de a se alătura Slovacii la naționalitatea Cechilor. Nu scim încă ce resunet va ave apelul din „Moravska Orlice”. Caracteristică este la toată întemplarea și încercarea așa cum se prezentează acum.

„N. fr. Pr.” în Nrul seu dela 16/28 Maiu a. c. alarmase lumea cu, nici mai mult nici mai puțin, un manifest al României irredente, care s'ar fi adresat cătră toate subcomitetele din România, Transilvania, Banat și Bucovina și care este îndreptat contra regelui Carol și contra Austro-Ungariei. Manifestul pe care n'au poate reproduce, dice „N. fr. Pr.” s'a tipărit într'o tipografie secretă în București. Pe noi nu ne-a supris denunțiațiunea aseasta, pentru că tendența ei este imprimată mai în tot cuvântul scirei foai vizeze. Diare serioase s'au n'au luat notiță de loc de pretinsul manifest sau numai au înregistrat scirea. Sânt înseamnă diare maghiare care cred că este bine a face capital din trinsa. Diarele din București, fără deosebire de partidă, califică scirea de o scornitură bătărană a reu-voitorilor Românilor și „Românu” adaugă, că dacă ar exista un astfel de manifest nu poate fi făcut de cât afară din România și de streini. „Rom.” mai întreabă pe „N. fr. Pr.” se spună cine e subscris în manifest?

Cestiunea dunăreană pare că are se între stadiul trăgănării. „Aflăm, dice „Vocea Covurluiului” din Galați, că propunerea Bar.ère ne-într'unid unanimitatea delegațiilor puterilor, comisiunea europeană pare a se arăta neputincioasă de a continua mai departe lucrarea sa și se dice că ar fi decesă a lăsa ca cestiunea se fie tratată între toate guvernele respective.”

Desbaterăa creditului de pacificare în dieta Ungariei.

(Urmare.)

Ministrul președinte Tisza a într'o cuvântare lungă combat pe dl Szilágyi, care — după cum am arătat mai sus — prin argumente puternice combată și competența delegațiunii și politica ocupațiunii.

În ce privește competența delegațiunii ministrul președinte Tisza o află de legală, și din contră nebazat contrarul.

Ce procedură ar fi aceea — întreabă dl Tisza — din partea guvernului, ca să prescrie miliției ce fortificațiuni să facă, s'au ce direcțiuni să ia ca să ajungă la scop?

Ce procedură ar fi aceea, care va împedea miliția de a ridica fortificațiunile necesare în răboiu prin detragerea banilor pentru acoperirea speselor?

Dacă prin urmare delegațiunea a votat o sumă anumită de bani, aceasta a făcut-o nu afară de, ci în cadrul chemării sale, pentru ca să nu jignească miliția în progresele sale. Prin urmare — dice dl Tisza — că delegațiunea este competentă a vota sume de bani pentru acoperirea unor astfel de spese, nu mai încape nici o îndoială.

Încât e pentru politica ocupațiunii — continuă dl Tisza, — nu avem decât să luăm lucrul, să l cercetăm dela început cu deamărunt.

Eată ce dice concludul contractului dela Berlin: „Les provinces de Bosnie et d'Herzegovine seront occupées et administrées par l'Autriche-Hongrie.”

Concludul privește dară și partea ocupațiunii și a administrațiunii. Dar se vedem acum ce înțelege francesul sub cuvântul, *occupation* s'au *occupé*. (În stânga: *occupation* e cuvânt latinesc. — Sgomot!) Dacă academia franceză primesc în lexiconul ei și declară cuvintele „*occupation*” și „*occupé*” de cuvinte franceze ne va fi permis și noue, până ce dl dep. va lumina academia franceză, ale considera de cuvinte franceze. (Iaritate în dreapta.)

mi ar impune tăcerea. Ce aş putea spune, care să nu se fi spus de o sută de ori? Ce omagiu s'a încercat a aduce care să nu fie mai pre sus de mărturisirile tuturor genilor prin tre toate popoarele?

Acest vis, această dorință a Romei care este ca și condițiunea chiar a unei inițieri intelectuale superioară, cine n'a avut-o? Cine nu s'a simțit vesel când a realizat-o?

Ași tăcea, precum cineva face în mijlocul unei mari fericiri, a unui mare estas. Dar surusul oamenilor întimizează mai puțin de cât privirea stătuilor.

Voi spune într'un mod simplu și cordial bărbaților din timpul meu, în numele unei asociațiuni de oameni, cari cugetă ca și ei asupra necesității progresului, asupra drepturilor conștiinței, asupra datoriei libertății:

Voiți să ne ajutați spre a distruge ultimele bariere între înțelgințe?

Nu, vom vorbi cu o voce tare despre fraternitatea popoarelor; vom lucra pentru aceasta, înlesnind solida-

ritatea umană în fața problemelor comune umanității moderne.

Voiți ca să cetim reciproc cu mai mult înlesnire în cărțile noastre naționale, pentru ca să cetim mai bine în inimile noastre.

Voiți d-voastră, scriitorii, diariști, filosofi să faceți împreună cu noi ca să vedeam nobila profesiune a literilor de acea împrobitate a contrafaceerei, a mutilării, a jafului literar? Voiți să colaborați la un fel de mușeu ambulant ce am dori să'l formăm cu scrierile, portretele, suvenirile marilor scrierilor din toate țerile și din toate timpurile? Nu cugetați oare, ca și noi, că este bine de a se familiarisa cu toate gloriile, pentru a adăoga nelincetă la vieța meschină, și de a comunica mai ușor cu genul a și întări cineva rațiunea?

Voiți să iubii mai mult patria d-voastră făcându-i o parte mai mare în această federațiune ideală, care nu derimă nici o graniță, dar care pune mai multă încredere de fie care parte?

Eată opera noastră, domnilor. Ea este mare, pentru că este umană; dar

este simplă pentru că nu cere de cât bună voință.

Cei mici găsece într'insa locul silințelor lor sub strălucirea celor mai mari. De aceea am îndrăsnit să venim la Roma ca să afirmăm aceasta, noi, simplii necenici ai literaturii contemporane, la teatru, în romanțuri, în presă, în istorie, fără să fim înfricoșăți de toate aceste umbre formidabile cari se ridică aci în mijlocul ecoului cuvintelor noastre: fără a fi discurgiați prin emoțiunea noastră.

Tomai acestei emoțiuni noi cerem succesul.

Marele spectacole au puterea marilor cugetări și le înlocuesc în imaginațiunile ordinare.

Roma, capitala lumii, este locul cel mai august, și în același timp cel mai favorabil, pentru o operă internațională. Înălțimele cari întrec până în acest punct toate cele-lalte sunt nise altururi neutre în care fie care aduce și vine să și aprindă lumina sa.

Acî genul universal temperează toate vanitățile, împacă toate rivalitățile, deșteaptă toate îngoranțele cause

a tuturor urelor, și ducând spre o atmosferă radioasă spiritele de rase, de opinii, de diferite obiiceuri, trebuie să le confunde, egalându-le într'un entuziasm comun, pentru tot ce este frumos, pentru tot ce este mare, pentru justiție, pentru adevăr, pentru libertate.

Eată cuvintele cari au făcut să se aleagă Roma de congresul dela Viena ca sediu al congresului din 1852.

Nu întreprindem o altă propagandă decât aceea a unei libere ospitalități pentru operele literare: n'avam o altă curiositate după aceea a minunilor d-voastră decât aceea a amicitii d-voastră. Venim din toate țerile, nu vom îngriji înseamnă pe nici una. Avem aci delegații ilustrii ai diferitelor guverne. Numărăm printre membrii Comitetului nostru de onoare bărbați de stat ai tuturor sistemelor liberale, suverani chiar de deosebite nuanțe constituționale, republicani ai tuturor temperaturilor, soldați ai tuturor drapelurilor; dar oameni de aceeași bună voință.

Nu ne vom ocupa aci, precum am făcut și în alte părți, decât de cesti-

În privința aceasta mai consult va fi, dacă vom căuta în Dicționarul academiei franceze care se poate ca nu pricepe bine francezele, (Ilaritate în dreapta). Și está ce are a se înțelege sub ocupațiune: „*occupation signifie l'action, de s'emparer, de se rendre maître demeurant maître d'un pays, d'une place, d'en prendre possession militairement, sau cu alte cuvinte: Ocupațiune înseamnă a ocupa militarăscă o țară, a te face stăpân preste ea și a rămâne stăpân.* (Sensațiune). În ce privește ocupațiunea după art. de lege XII. 1867 cade cestiunea în resortul delegațiunii; ear' în ce privește administrațiunea e normată cestiunea prin articolul de lege VI. 1880.

După acesteia ministru președinte declară de falsă interpretarea art. de lege XII din 1867 a d. Szilágyi ear' organizațiunea acestuia o asemănă cu un pompos edificiu fără fundament. În fine termină cu cuvintele: că dănuș are în vedere binele statului că apără legea, nu în contra reacțiunilor, care are să urmeze numai târziu, ci contra agitațiunilor, a căror tendență este a scoate legea din vigoare.

(Va urma.)

Cestiunea Dunărei.

Desaterile în camera României, 1 Maiu.

Discursul

lui M. Cogălniceanu.

(Urmare)

Vom vedea mai târziu cum s'a căutat a se înlătura planurile asigurătoare ale Europei, spre a se substitui preponderanța Austriei în locul preponderanței căduetei Rusiei, și chiar în locul influenței salutare a Europei! D. Vernescu va dezvoltă cu multă agerime de spirit consecințele ce cabinetul din Viena a voit a trage din prescripțiunile tratatului dela Berlin. Faptul pozitiv este că la congresul dela Berlin, Austria a avut, de mă pot exprima așa, la *haute main* în afacerile Dunărei. După cererea sa s'au înlăturat statele riverane danubiene din josul Porților de Fer, dela ori-ce participare la afacerile Dunărei de sus decât a Dunărei austro-ungare. În adevăr ce consimți ca comisiunea europeană să elaboreze regulamentele de poliție și de navigațiune fluvială pentru întinderea Dunărei dela Galați până la Porțile de Fer; însă cu cugetarea de a dobândi pentru Austria supravegherea executării acestor regulamente, de nu și executarea. Aceasta este fondul propunerii baronului Haymerle ca vechiul aplicări acestor regulamente să fie dată unui comisar delegat al comisiunii europene. Acest comisar-delegat avea a se preface într'un inspector general al navigațiunii

Dunărei; astfel s'au pus de inspector general se înfișa mai întâiu ideea coprină în ante-proiect de a se da Austriei președinția comisiunii mixte cu vot preponderant.

Veți găsi urme despre aceste idei ce pentru întâia dată apăreau la lumina zilei, lăchiar în protocolul congresului dela Berlin, și mai ales în corespondența, în parte conșcută, între guvernele dela Pesta și dela Viena, pentru crearea inspectoratului general al navigațiunii Dunărei-de-jos, prefăcută apoi în comisiunea mixtă. Dar nu vocea a vă răpi timpul însă vă toate amenunșile acestei afaceri. Fără să ajunge a vă spune că numai la propunerea de a se încredința unui comisar-delegat supravegherea aplicării regulamentelor de navigațiune a Dunărei până la Porțile-de-Fer plenipotențiarilor Austriei gășiră o împotrivire din partea Rusiei, și apoi din partea congresului întreg. Plenipotențiarilor ruși diceau: noi cerem Basarabia, nu cerem Dunărea; primim a da toate garanțiile pentru liberarea libertății Dunărei, dar nu consimțim că cu această ocaziune acolo unde Rusia 'și retrage preponderanța să vină să se substituie o altă influență exclusivă. Congresul dar a respins propunerea ca supravegherea să fie încredințată unui delegat, presupunând, că acel delegat s'ar cere să fie al Austriei, și a păstrat această supraveghere însăși Europei prin comisiunea europeană! D-lor, au trecut mulți ani dela încheierea tratatului de Berlin, și comisiunea europeană 'și reîncepuse folositoarele lucrări fără a se mai vorbi nimic și în anul întâiu și în anul al doilea despre ceea ce s'apraveghiere. De odată cu ocaziunea elaborării regulamentelor, de odată apare a te proiectul în care nuse mai înfișează ideea supravegherii ci aceea a însăși executării regulamentelor încredințate unui corp special, unei autorități de sine stătătoare, neprevăzută de nici un tratat, adică o comisiune mixtă făcând parte din ea Austria ca stat riveran, Austria ca președinte perpetuu, Austria cu voce preponderantă. Ea se luăm acum în cercetare acest ante-proiect, el este însăși actual făcut la Viena și respins de Europa la conferența de Paris la 1858, de cât că în locul comisiunii riverane compusă de toate statele pe care dela obșirile le udă Dunărea, comisiunea menționată prin tratatul dela Londra 'și pe care numai prin tăcere doară o înlătură tratatul dela Berlin, în locul căii a comisiunii riverane se substituie comisiunea mixtă.

Astfel ante-proiectul coprindea aceleași păcate pe care le avea și actual încheiat la Viena în 1858.

De aceea cum s'a înfișat ante-proiectul în simlul comisiunii europene, aceasta l'a și respins, întâiu fiindcă delegații Bulgariei și Serbiei nu luseră parte la elaborarea sa, cum o prescrie tratatul dela Berlin. Și aici este de notat că se făcuse propunerea ca sub-comisiunea însărcinată de a elabora ante-proiectul se fie compusă de delegați de state neriverane. Că astfel s'a ales delegații Italiei, Germaniei și Austriei, notați bine al Austriei. Mai târziu însă delegatul Austriei neriverane nu numai că a transformat pe Austria în stat riveran, dar încă l'a făcut partea leului acordându-și și președinția perpetuă și vot preponderant! Comisiunea europeană a respins ante-proiectul, mai întâiu, cum v'am spus, căci n'au participat delegații Bulgariei și Serbiei la elaborarea sa. L'a respins ca contrariu tratatelor dela Paris și Berlin, fiindcă nu conștința principul libertății navigațiunii Dunărei pentru toate pavilioanele nici până la Porțile de Fer. L'a mai respins asemenea fiindcă prescrie că regulamentul făcut de comisiunea europeană pute să fie prefăcut de comisiunea mixtă, fără a mai fi trebuință de aprobățiunea comisiunii europene.

D-lor, eu cred cum că diplomația austriacă când a înscris în ante-proiect aceste principii eretice și care fusese odată respinse de Europa încă în anul 1858, ea l'a pus numai și numai ca mai târziu să fie pusă în pozițiune de a le sacrifica ca concesii făcute Europei, și apoi ca contra-cesiune a dobândi o contra-cesiune mult mai importantă, adică înfișarea fatali comisiunii mixte. În adevăr, d-lor, am acul sub ochii mei,

depeza dată de către guvernul Austro-Ungarului președinte al consiliului, Brătianu, în ziua de 12 August 1880. Este foarte important. Să vă dau ceteră măcar în scurt, despre această cuprindere:

„Les objections principales soulevées par les délégués de France et de Grande Bretagne contre le travail du comité d'étude portaient principalement sur trois points:

1. L'absence de dispositions consacrant la liberté du fleuve entre les Portes de Fer et Galatz.

2. L'organisation de la commission mixte sous la présidence de l'Autriche-Hongrie.

3. L'article 124 qui reconnaît à la commission le droit de modifier le règlement indépendamment de la commission européenne.

Nous sommes d'abord prêts à tenir compte du désir exprimé par plusieurs puissances d'insérer dans le règlement la clause de la liberté de la navigation sur la partie du fleuve dont il s'agit et à constater formellement ce postulat de la navigation générale que d'ailleurs nous étions de tout temps loin de vouloir altérer.

Si toutefois nous nous sommes prononcées contre l'insertion d'une pareille clause dans l'avant-projet, c'est que nous croyions que sa place eut été plutôt dans un acte formel que dans un simple règlement.

Nous croyons donc que cette clause pourrait, conformément au sens de l'art. 15 du traité de Paris de 1856, être rédigée comme suit:

La navigation, sur tout le parcours du Danube entre les Portes de Fer et Galatz sera entièrement libre et ne pourra sous le rapport du commerce être enterrée à aucun pavillon.

Nous voulons également déférer au vœu exprimé par la plupart des délégués relativement à l'art. 124 de l'avant-projet, et conformément au principe qui est généralement admis par la jurisprudence, que l'autorité dont émane une loi soit aussi appelée à adopter l'amendement proposé par les délégués de France et de Grande-Bretagne et au sens duquel les modifications du présent règlement donnent lieu avec le concours de la commission européenne.

Cum vedeți, d-lor, prin această notă Austria recunoștea singură că comisiunea europeană nu avea chemare, decât să facă un singur regulament, că ea nu putea chiar să pună în acest regulament un principiu care deja era înscris într'un tratat formal. Dar tot de odată ea recunoștea că aceiași comisiune europeană avea dreptul să creeze o autoritate politică cu atribuțiuni largi administrative, judiciare, tehnice, când Dunărea unei preponderanțe exclusive, ceace de trei ori Europa respinșe; căci tot aceasta este comisiunea mixtă. Spre a dobândi această mare concesie cabinetul se pare a face concesii, care cum vedeți, d-lor, sânt foarte mici, sau chiar de loc nu sânt concesii pentru că singură Austria recunoștea că concesionea era numai de formă, fiindcă principul libertății de navigațiunea Dunărei era deja scris în tratatul de Paris. A doua concesione era foarte naturală s'o făcă, fiindcă este soluțiu în dreptul public că numai autoritatea care face legea, are dreptul de a o interpreta și de a o modifica. Ei bine, aceste două umbre de concesii le califică de importante.

Și par rapport à ces deux questions importantes, urmează nota austriacă, nous pouvons aujourd'hui nous déclarer prêts à nous ranger aux désirs formulés par plusieurs puissances, il est cependant un point dont le maintien nous est un véritable devoir. C'est la question de composition et de la présidence de la commission mixte!

Acți, d-lor ministri, d-lor deputați, acți este bubă, acți este nodul gordian, acți este toată cestiunea. Voim sau nu voim să avem comisiunea mixtă!

Acți Austria ne declară că nu transigează. Prin urmare de geaba ni se mai vorbesc că se poate amenda ori ante-proiectul ori propunerea Barrère care în capul său o menține; și aceasta se crează prin simplu regulament al comisiunii europene ce, mai repet, nu poate avea calitatea de că aplică Dunărei din sus de Galați, regulamentele ce l'a făcut pentru Dunărea din jos de acest oraș. Și ce înseamnă această comi-

siune mixtă: este modificarea 'mai mult tratate, este darea Dunărei româno-bulgare în mâinile unei dominațiuni exclusive, ceea ce n'a voit-o nici tratatul și conferința dela Paris, nici tratatul dela Londra, nici chiar acel dela Berlin; este înlocuirea pe Dunăre a preponderanței rusești care numai există prin preponderanța exclusivă și privilegiată a Austriei. În fine, această comisiune mixtă, ori cum 'și se va dice, este răpărea Dunărei din mâna statelor riverane, România și Bulgaria.

D-lor deputați, este trebuință să ne punem a analiza în deamănăt compunerea acestei comisiunii mixte? Ni se cere ca ea să fie compusă de delegați a trei state riverane, ear Austria, stat neriveran se i fie președinte perpetuu, și cu voce preponderantă. D-lor d-v. sciji că în sistemul parlamentar dacă este o luptă mare, care adesea hotărăsc putea ceta cestiunea președinției, chiar în corpurile legislative. În regiunea cesariane, bună oră, după sistemul lui Napoleon președintele se numia de putere executivă, și aceasta avea o influență foarte mare. Tăraș a'a recreat în parte contra statutului lui 2 Maiu pentru că numirea președinției corpurilor legiuitoare era dată puterii executive. Nu viu acți să pledez în favoarea impregiurării extra-ordinare ce am motivat actul dela 2 Maiu. Mă mărginesc a cita și a recunoștea că aceasta era de natură a ridica regimului parlamentar unul din atribuțele sale cele mai importante.

Așa dar să venim la timpul actual al unui regim cu totul parlamentar și dic: dacă ori, nostru președinte l'am proclama președinte pe viață, aceasta s'ar putea numi numai o președinție de deferență, de onoare fără importanță politică. Prin însăși această nu i-am conțeri drepturi și puteri în fine? Apoi prin însăși aceasta, președintele n'ar avea dreptul ca să ne cheme când ar voi, ca să ridice ședința când ar voi, și mai mult sau mai puțin n'ar avea influența nu numai asupra ordinei dicei dar chiar asupra hotărârii afacerilor? (Ilaritate).

Președinția comisiunii mixte dată în mâna Austriei nu este dar o președinție de deferență, fiindcă este imperiu și celelalte staturi sânt numai regaturi și principați! Șapoi pentru ce această deferență? Apoi, în comisia europeană unde este reprezentată Europa întreagă, președinția trece a tour de rôle la toți delegații astfel, 'mi se pare, anul viitor ea va fi presidată de colonelul Pencovici, care reprezintă o țeara ce se declară de necapabilă de a face poliție pe Dunăre!

D. Chișu ministru de justiție. A presidat anul trecut.

D. M. Cogălniceanu. Cu atât mai bine, va să dică atestați că însăși comisiunea europeană poate fi presidată de către delegatul României.

Și prin urmare, colonelul Pencovici, fără a lipsi respectul datorit unui mare imperiu ar putea presida în comisiunea mixtă, dacă ar fi se esiste. Dar cel puțin cu consumșimentul nostru ea nu va avea viață! Încă un exemplu. Avem comisiunea fluvială a Prutului din care face parte Austria, Rusia și România. Această convențiune este încheiată când România era încă vasală. Ei bine, președinția acestei comisiunii s'a dat delegatului țerei noastre! Apoi, d-lor, pentru ce în această comisie mixtă s'ar privi ca desonorare dacă și România a tour de rôle i'ar avea președinția. Vedeți dar, că Austria primese a face concesii pe carele califică 'de importante, dar ține la președinție, pentru că cestiunea nu înseamnă numai o simplă cedățiune de etichetă dar reprezintă drepturi și preponderanță! D-lor, lăsând la o parte președinția, să vedem dacă tratatul de Berlin dă Serbiei alt drept decât ca delegatul ei să ea parte la facerea regulamentului privitor la navigațiunea dintre Porțile de Fer și Galați. Serbia este un stat danubian important. Este scaldată de Dunăre, însă Dunărea ei este dincolo de Porțile de Fer! Toțșii ea are drept să fie chemată ca se 'și dică cvențial în privința navigațiunii dunărene! Și odată sparte Porțile de Fer negreșit că va dispăre și regimul îndoit sau mai bine dic-

când întreit care este făcut Dunărei va trebui să dispară, și astfel și Dunărea se aibă unul și același regim, precum l are Rinul și alte fluvii convenționale. Însă până atunci Serbia nu este stat daubian în josul Porților de Fer; nu are nici întindere mare de pământ, nici interese!

Cum dar se poate primi Serbia într-o comisiune mixtă, însărcinată cu administrarea, cu poliția, cu hotărârea chiar în conflicte, în cestiunile Dunărei din jos de Porțile de Fer. Și putem noi să primim aceasta? După textul propunerii Bărrere ce ni s'a prezentat, Serbia ar avea 5 kilometri în jos de Porțile de Fer; România și Bulgaria au 1400 de kilometri! Lăsând acum președinția Austriei, cu sau fără voce preponderantă, de o parte, întreb putem noi să primim ca să ne găsim față în față, Bulgaria și România având 1400 de kilometri de întindere pe Dunăre, se ne găsim ție, față în față cu două puteri din care una nu are un palmeac de pământ dunărean și alta având numai 5 kilometri (aplaude). Vă fac întrebaarea: fie care din d-v. în viața d-v privată, în interesele d-v. particulare, ați primi ca să fiți majoritați sau cel puțin să vă puneți în trezăvrie doi cu doi, din care doi să pue la mijloc 10 mi de galbani ear' ceilalți doi unul se nu puie un galbin și altul numai cinci galbani? (laritate).

Vedeți dar prin însuși aceste anomalii că comisiunea mixtă nu are condiții de a pute fi, de a pute funcționa! Și aceasta a dovedit-o Serbia. Sărbii sânt o națiune foarte pozitivă, ea s'a folosit de împregurări, ea și-a făcut toate interesele ei, ca a încheiat cu Austria un act de navigațiune, pentru apele ei; foarte avantajos pentru dânsa! Austria și-a făcut mari comisiuni cari nu sciu decât ni le ar da în urmă. când ar fi să tratăm dela unul la altul.

Dar ca contra-cesiune Serbia și-a unit votul cu acel al Austriei în ațacarea Dunărei bulgaro-române, Pentru ce, și-au dîs ministrii sârbi, se nu ne punem în ceartă cu Austria pentru puținele chilometre de Dunăre, ce avem în josul Porților de Fer, noi care avem de regulat cu Austria atâtea interese cu mult mai importante; astfel se fim bine încredințați, că Serbia în cazul de față va vota cu Austria în contra noastră, în contra fraților săi de dureri și de suferinți seculare și poate și de interese viitoare! Eu nu critic de loc purtarea nici unui stat independent, fie care stat are politica sa, trasă după interesele sale. Bine a făcut Sârbia de și-a căutat de interesele ei, fără a se ocupa de interesele noastre; uitând simpatitiile noastre seculare pentru dânsa. Dar și noi acum avem dreptul se șiem ce cantă Sârbia în Dunărea noastră bulgaro-română? Cum? Noi să primim ca Sârbia alături cu Austria să ne majoriseze în apele noastre?

Ei, dlor, socotesc că simțământul d-voastră și de patriotism și de dreptate se revolta la această întrebare și aceasta este încă un motiv puternic, ca se nu primim comisiunea mixtă. Totuși eu cred că curând s'au trântit, poporul sârb va vedă că nu este drept, că nu este bine chiar pentru dânsul, că pentru interese speciale, trecătoare, să se plece a se face instrumentul împărțirii al fraților săi de religiiune, fraților săi de suferinți în trecut, și poate și fraților săi de același viitor (aplaude prelungite).

Cum vedeți Sârbia nu are rațiune de a lua parte la comisiunea mixtă. Mai rămâne dar Bulgaria și România. Apoi ce comisiune mixtă se mai poate face! Afându-ne doi, noi, România cu Bulgaria, ne vom regula afacerile noastre prin frățesea înțelegere. Fie care vom rămâne stăpâni liberi pe țerruri, pe apele noastre, și unde va fi de a se lua dispozițiuni în comun, le vom regula prin tratate fie și sub privileghearea comisiunii europene, dar nu în sinul comisiunii mixte! D. ministru de esterne a jnuit un lung cuvânt, — sânt multe din aceste cuvinte la cari nu mă unese, — dar a și un cuvânt drept, că nici o putere europeană nu se poate plângă că România a oprimat libertatea navigațiunii Dunărei; din contra, dacă i se poate imputa ceva este că a înlesnit chiar licența pe Dunăre, și încă aceea licență a fost numai în interesul Au-

striei. Dacă a făcut concesii, le-a făcut numai Austriei. Domii noștri vasali, nesiliți de nimeni, au dat cei d'înțiu drepturi, privilegii, înlesniri, chiar proprietăți companiei austriece de navigațiune pe Dunăre. Prin aceasta s'a desvoltat navigațiunea austrieacă în apele noastre, și astăzi ca recunoștință ni se țice: fiindcă vaparele mele percurg apele voastre, fiindcă marina mea prosperă pe țerrurile voastre, fiindcă comerțul meu s'a întins în țera voastră, apoi reclam că acolo unde am interese să am și drepturi, acum voesc să dominez pe aceea apă unde comerțul meu s'a întins, multămită vouă (aplaude).

Eată pentru ce, d-lor, din început și dela o margine a țerei până la cealaltă, s'a ridicat un glas de împotrivre energie și constant în contra comisiunii mixte, ca contrarie tratatelor dela Paris și Berlin, ca prin înșăși forța lucrului neputându-se institui, și în fine ca contrarie drepturilor și intereselor noastre.

Dlor, eu nu voiu se vin înaintea d-voastră nici cu act de acuzare, nici voesc măcar se critic faptele guvernului în această cestiune, dar fiindcă d. ministru de esterne, onor. d. Stătusea, a voit să se ferească de a identifica politica guvernului dela țua soare d sale la minister cu politica sa anterioară, țicând: de când am venit cu programa dela 1880, dela Noemvre am avut vederile cutare și cutare; eu nu pot admite acest mod de vedere al d-sale. D-sa scie bine că încât duresază aceeași firmă ministerială nu se poate despărți un ministru isolat de politica generală a guvernului din care face parte, înșă d sa scie apoi foarte bine că în cestiunile internaționale guvernale sânt solidaritate. Nu este tot așa și cu țera. Întru cât o națiune aprobă actele guvernului său, ea nu este solidară cu ele. Guvernele pot se face greșeli, și acestea sânt îndatoritoare pentru același guvern cât el stă la putere! Dar țera care nu aprobă, țera nu este argegiată în aceste greșeli. Poate un om se cadă în greșală, dar greșala aceea nu cade în sarcina statului până când el nu o ratifică! De aceea, să fim cu luare aminte, astăzi sântem chemați să ratificăm sau să nu ratificăm ceea ce s'a făcut! (aplaude).

D-lor, încă odată declar, nu înțeleg, să fac acușățiuni, nici chiar bănueli, dar totuși trebuie să vă arat pentru ce d. ministru de esterne în explicările cari ni le-a dat a fost cam îngaimat, pentru că permiteți să me servesc de o opresiune cam populară: ne da când una caldă când una rece! Aceasta provine cred că d-sa nu se poate de tot degagia de actele predecesorului său! Mă voi explica, d-lor, v'am țis că țera nu este angajată decât când ratifică actele guvernului său. Avem exemplul că deună țis în camera Olandei, o țeară mai bogată, mai prosperă, mai civilizată decât România, dar de a întindere și importanță politică mai mică decât România, că această Cameră, țic, a respins un tratat formal încheiat între Franța și guvernul Olandei. Ministrii și-au dat demisiunea, dar Olanda a rămas liberă de îndatoririle luate de ei (aplaude).

(Va urma.)

Varietăți.

* Escelența Sa Preasfințitul P. Archiepp. și Metropolit Miron Romanul a sosit aici din călătoria anunțată de noi ieri cu trenul de dimineață. Sperăm a face cunoscut publicului ceteroruz și partea încă necunoscută din călătoria, despre care așteptăm raporturi.

* (Postal). Oficiu postal s'a deschis în 1 Iunie a. c. la Basna și va rămâne deschis pentru sesuinea băilor până la sfârșitul lui August. Împreună cu acesta este un curs de poștă între Basna și Mediaș. Cursul va fi următorul: Pleacă dela Basna după amezăi la 4 oare, sosește la Mediaș după amezăi la 5 oare. Pleacă dela Mediaș dimineața la 6 oare 30 minute; sosește la Basna la 7 oare 30 minute dimineața.

Errata. În numărul trecut s'a pus din eroare deasupra titlului țiarului *Sămbătă* în loc de „Joi”.

Bursa de Viena și Pesta

Din 1 Iunie n. 1882.

	Viena	B-pesta
Renta de aur ung. de 6% . . .	119.70	119.50
Renta de aur ung. de 4% . . .	88.25	88.15
Renta ung. de hârtie	86.85	86.15
Împrumutul drumurilor de fer ung. I emisiune de oblig. de stat dela drumuri de fer orient. ung.	91.—	91.25
II emisiune de oblig. de stat dela drumul de fer orient. ung.	110.75	111.—
Oblig. de stat dela 1876 de ale drumuri de fer orient. ung.	96.80	96.—
Obligățiuni ung. de răsucupărarea păământului	97.—	98.—
Obligățiuni ung. cu clausulă de sorțire	97.—	97.25
Obligățiuni urbariale tomeanse	97.50	98.—
Obligățiuni urb. tomes. cu clausulă de sorțire	97.—	97.—
Obligățiuni urbariale transilvane	98.25	98.50
Obligățiuni urbariale croato-slavo-venice	99.—	—
Obligățiuni ung. de răsucupărarea țecinei de vin	96.50	96.75
Sorți ungarești cu promi	117.50	117.50
Sorți de regulare Tisei	108.50	108.75
Datoriile de stat austriece în hârtie	76.30	76.20
Datoriile de stat austr. în argint	77.05	77.—
Renta de aur austriece	94.3	94.—
Sorți de stat dela 1860	130.—	130.—
Aceștiuni la bancă austriece	322.—	322.—
Aceștiuni de bancă de credit ung.	324.—	324.—
Aceștiuni de credit austr.	330.08	330.2
London (pe polița de trei luni)	119.75	119.90
Scrieri financiare ale institutului „Allianz”	—	99.30
Argint	—	—
Galbin	5.65	5.64
Na oleon	9.50	9.54
100 marce nemțesci	88.95	88.50

Nr. 142 1882. [87] 1—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de capelan pe lângă bătrânul nepunțicos paroh Nicolau Rădoiin în parochia de clasa a III-a din Vulcan, protopresbiteratul Branului, conform ordinațiunii consistoriale dto 22 Aprile a. c. Nr. 321 B, se escrie prin aceasta concurs cu termen de 30 țile dela prima publicare a acestui concurs.

Emolumentele împreună cu mai sus numitul post de capelan sunt jumătate din toate venitele parochiale în sumă de 200 fl. v. a.

Concurenții au ași trimite subscriului suplicele lor instruate în sensul statului organic și conform dispozițiunilor sinodului arhidieceosan din 1873 pentru regularea parochiilor și a regulamentului congresual pentru parochii.

Brașov, 11 Mai, 1882.

În conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Iosif Barac, m. p., prot.eca adm. protopresb. al Branului.

Nr. 11. [85] 2—3

EDICT.

Stefan Dumitru Dicu, de religiuinea gr. orient. din Săcel, comitatul Sibiului, carele de trei ani au părăsit cu necredință pre legiuita lui soție Maria n. Dumitru Die tot de acolo fără a se scii ubicațiunea lui prin aceasta să citează a se presenta în rest timp de un an și o țile dela prima publicare a acestui edict inaintea subscrișului for matrimonial în persoană sau prin un plenipotențat, căci la din

contră se va decide procesul urdit de socie sa înconțrai și în absența lui.

Sibiul 12 Ianuaru 1882.

Oficiu protopresbiteral gr. or. al tractului Sibiului, ca for matrimonial de 1 instanță.

Nr. 85. [82] 3—3

EDICT.

Ioan Tîfrea de religiuinea gr. or. din Silnicie, comitatul Sibiului, carele de trei ani au părăsit cu necredință pre legiuita lui soția Ana născ. Enciu, tot de acolo, se citează prin aceasta, ca în termen de șese luni dela prima publicare a acestui edict se să înțățeze la subsemnatul scanu protopresbiteral ca for matrimonial de prima instanță, căci la din contra și în absența dânsului se va decide procesul intentat contra de cătră soția sa.

Sibiul, 29 Aprile 1882.

Scanu ppresbiteral gr. or. al tractului Sibiului, ca for matrimonial de prima instanță.

PROAȘTE DE FOC

și requisite de stins

de ale firmei Friedr. Soltenhofer & Sohn în Odenburg, se recomandă pe lângă condițiunile și preferiile cele mai favorabile prin reprezentanța sa în Transilvania. Se află la

Andreas Rieger,

fabrică și depozit de mașine și requisite agricole, privilegiate de țerrări.

[84] 2—3

Turnătoare de clopote și de metal a lui

Antonie Novotny

se recomandă pentru facerea de clopote noue, pentru turnarea din nou a clopotelor sparte de toată mărimea, precum și pentru construirea a mai multor clopote în acord harmonic, oferind garanță pe mai mulți ani. Montate cu chivere (coroane) de lemu fer turnat și făurit; astfelu construit, că după ce

sânt usate pe o parte se poată fi învertite cu înlesnire în orice direcțiune, prin ceea ce se evită creparea lor.

Cu deosebire recomand

clopotele găurite și premiate

inventate de mine, care au un ton mai întins, mai puternic și mai adinc, ca cele de sistemul vechiu; și astfelu de clopot în greutate de 300 punți egaleză pe unul de 400 punți.

Recomand mai departe scanu din fer făurit pentru clopote solide și frumoase, clopote pentru orologiu sau discuri pentru clopote orologe și toace din metal, precum și toate celelalte articole de alamă și metal aparținătoare de această categorie, cu preferiile cele mai moderate. Se construesc clopote și pe lângă plătirea făcută în rate.

Clopote dela 300 punți în jos, precum și stropitoare de mână se află totdeauna în magazin.

Pentru comande binevoitoare, care se efectuează solid și prompt se recomandă

Antonie Novotny.

[46] 4—6

Timișoara, Fabrică.

Praturile musante lacsative din Elôpatak

conțin compozițiunile chimice solutive ale apelor minerale renumite din Elôpatak.

Un efect eminent au aceste praturi la catar de stomach, spasmiuri de stomach, slăbiciune de mistuire, lipsa de apetit, arsură în gât, umfături de ficat și splină, îngroșarea ferei, petri în feare și galbinare la respirarea grea și batera de inimă, gazezi în testine, boala apei, hemoroide, la afecțiuni cataralice ale renchurilor, a beșezii și canalului de urină, în contra formării de nășip, la catare cronice și umfături ale matricii, curgere, dispozițiunea la versare de sânge, la amefeli, suirea sângelui cătră cap și cătră piept.

Aceste praturi întrec în efect atât sarea seumpă de Karlsbad, cât și praturile lui Seidltz.

Prețul unei scățuice ce cuprinde 12 doze cu îndroptariul spre folosire cu tot 1 fl.

Depositul general: În Brașov la apotecariul Szava; în Sibiul la F. A. Reissenberger, comerciant.

[88] 1—12